

Sygn. akt II PK 195/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko Akademii [...]
o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 stycznia 2016 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 5 marca 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 9 stycznia 2015 r. oddalił powództwo M. K. domagającej się uznania za bezskuteczne wypowiedzenia stosunku pracy dokonanego przez stronę pozwaną Akademię [...].

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka została zatrudniona u strony pozwanej na podstawie mianowania na czas nieokreślony z dniem 1 października 2003 r. Od dnia 1 października 2004 r. pracowała na stanowisku adiunkta bowiem uzyskała stopień naukowy doktora nauk [...]. W dniu mianowania powódki na stanowisko adiunkta u strony pozwanej obowiązywał statut, który w § 116 stanowił, że mianowanie na stanowisko adiunkta następuje na czas nieokreślony (ust. 1), okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nie mającej stopnia naukowego doktora habilitowanego nie powinien przekraczać dziewięć lat, a po tym okresie może być przedłużony na kolejne trzyletnie okresy (ust. 2). Warunkiem przedłużenia zatrudnienia było uzyskanie przez zainteresowanego adiunkta pozytywnej oceny pracy za trzy ostatnie lata. Oceny pracy dokonywała komisja wydziałowa zgodnie z trybem i kryteriami określonymi w regulaminie oceny pracowników, a decyzję o przedłużeniu zatrudnienia podejmował rektor, po zasięgnięciu opinii senatu. Podobnie kwestię tę regulowały kolejne statuty obowiązujące u strony pozwanej, stanowiąc, że zatrudnienie na stanowisku adiunkta osoby nie mającej stopnia naukowego doktora habilitowanego nie powinno przekraczać dziewięć lat, wyjątkowo można przedłużyć zatrudnienie na tym stanowisku na następne trzy i na kolejne dwa lata. Od dnia 1 października 2013 r. statut strony pozwanej w § 75 ust. 1 pkt 5 stanowi, że stosunek pracy na stanowisku adiunkta z osobą nie mającą stopnia naukowego doktora habilitowanego nawiązuje się na czas określony nie dłuższy niż osiem lat. Zwyczajowo przyjęte było, że wniosek o przedłużenie zatrudnienia na stanowisku adiunkta należało złożyć przed upływem okresu, na jaki dana osoba została zatrudniona na tym stanowisku, a zatem przed upływem okresu dziewięcioletniego albo dwu lub trzyletniego, na jaki zatrudnienie zostało przedłużone. Okres dziewięcioletniego zatrudnienia na stanowisku adiunkta, po odliczeniu okresu urlopu macierzyńskiego i wychowawczego upływał powódce z dniem 14 czerwca 2014 r., o czym została ona poinformowana przez stronę pozwaną. W okresie zatrudnienia powódki na stanowisku adiunkta nie została podjęta uchwała o wszczęciu przewodu habilitacyjnego, a powódka nie występowała z wnioskiem o przedłużenie zatrudnienia na stanowisku adiunkta zgodnie z postanowieniami statutu pozwanej uczelni. W dniu 16 lipca 2014 r. strona

pozwana wypowiedziała powódce stosunek pracy, wskazując jako przyczynę nieuzyskanie w oznaczonym terminie stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że decydujące znaczenie dla oceny zasadności wypowiedzenia stosunku pracy mają przepisy prawne obowiązujące w dacie zatrudnienia powódki na stanowisku adiunkta, przewidujące właściwy czas trwania stosunku pracy na tym stanowisku. Wówczas obowiązywał art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 1990 r. Nr 65, poz. 385 ze zm.), zgodnie z którym okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nie mającej stopnia naukowego doktora habilitowanego nie powinien przekroczyć dziewięciu lat, chyba że statut uczelni określi dłuższy okres. Nie ma więc znaczenia, że w dniu 1 września 2006 r. wszedł w życie art. 120 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 572 ze zm.; dalej jako „Prawo o szkolnictwie wyższym”) który stanowi, że okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego, a także warunki skracania i przedłużania oraz zawieszania tych okresów określa statut. Mimo, iż statut obowiązujący w pozwanej Akademii [...] na przestrzeni lat 2004 - 2013 zmieniał się kilkakrotnie, to co do zasady przez ten cały czas przewidywał możliwość zatrudnienia adiunkta nieposiadającego stopnia naukowego doktora habilitowanego przez okres dziewięciu lat z możliwością przedłużenia w sumie o trzy, a następnie dwa lata.

Sąd Rejonowy wskazał, że od dnia 1 października 2013 r., po dwuletnim *vacatio legis* wszedł w życie znowelizowany art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym, w myśl którego okres zatrudnienia na stanowisku asystenta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora oraz okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego, a także warunki skracania i przedłużania oraz zawieszania tych okresów określa statut, z tym że zatrudnienie na każdym z tych stanowisk osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora lub doktora habilitowanego nie może trwać dłużej niż osiem lat. Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 84,

poz. 455 ze zm.) nie określiła jednak, od kiedy należy liczyć ośmioletni okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym. W takim wypadku nie można do skutków stosunku prawnego, który powstał pod rządami dawnych przepisów stosować nowego uregulowania bowiem wówczas okres ośmioletniego zatrudnienia upłynąłby powodce w dniu 1 października 2013 r., a więc w dacie wejścia w życie nowego brzmienia art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym. W ocenie Sądu Rejonowego nie ma też podstaw prawnych, aby ośmioletni okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego liczyć od dnia 1 października 2013 r. Oznaczałoby to, że powódka miałaby w sumie 17 lat gwarancji zatrudnienia. A zatem wykładnia celowościowa art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą nakazuje przyjąć, że okres ośmiu lat na uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego będzie odnosił się wyłącznie do osób zatrudnionych po dniu 1 października 2013 r.

Ostatecznie Sąd Rejonowy stwierdził, że wypowiedzenie stosunku pracy powodce było uzasadnione, ponieważ nie uzyskała ona stopnia naukowego doktora habilitowanego w okresie wynikającym z przepisów obowiązujących w dacie zatrudnienia jej na stanowisku adiunkta. Taką okoliczność Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 września 2011 r., II PK 33/11 (OSNP 2012 nr 19-20, poz. 241) uznał za ważne przyczyny uzasadniające rozwiązanie stosunku pracy na podstawie art. 125 Prawa o szkolnictwie wyższym.

Powódka zaskarżyła wyrok Sądu Rejonowego w całości apelacją, w której zarzuciła obrazę przepisów postępowania mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy oraz naruszenie prawa materialnego.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy wyrokiem z dnia 5 marca 2015 r. oddalił apelację i nie obciążył powódki kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy w całości podzielił ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji dodatkowo wskazując, że najbardziej podstawowa zasada międzyczasowego prawa prywatnego wyrażona została w art. 3 k.c. Zgodnie z treścią tego przepisu ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że wynika to z jej brzmienia lub celu. Z przepisu art. 3 k.c. należy wyprowadzić wniosek, że wyjątki od

zasady *lex retro non agit* mogą wynikać z wyraźnego przepisu ustawy, nie mogą natomiast w żadnym razie być wyprowadzane w drodze interpretacji. Jeżeli ustawodawca nie wprowadził przepisów przejściowych, a zatem nie przesądził, jakie stosować przepisy do poszczególnych sytuacji - stare czy nowe - to rozwiązania należy poszukiwać w zasadzie wyrażonej art. XXVI przepisów wprowadzających Kodeks cywilny, a mianowicie dalszego działania ustawy dotychczasowej. Innymi słowy, w rozpoznawanej sprawie decydujące znaczenie mają przepisy prawne obowiązujące w dacie zatrudnienia powódki na stanowisku adiunkta na podstawie mianowania, czyli w dniu 1 października 2004 r., co zostało dokładnie rozważone przez Sąd pierwszej instancji. Sąd Okręgowy podniósł, iż w wyroku z dnia 4 kwietnia 2008 r., I PK 249/07 (LEX nr 465974) Sąd Najwyższy przyjął, że brak postępu w rozwoju naukowym przez okres czasu określony w statucie może w konsekwencji uzasadniać rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem akademickim.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a w szczególności:

1. niewłaściwe zastosowanie art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym w związku z art. 9 k.p. oraz art. 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez przyjęcie, że do sytuacji prawnej powódki powinny znaleźć zastosowanie przepisy obowiązujące w momencie zatrudnienia jej w pozwanej uczelni na stanowisku adiunkta, jako bardziej korzystne niż obecnie obowiązujące przepisy ustawy i postanowienia statutu Akademii [...], a w konsekwencji uznanie, że przewidziany prawem okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta upłynął powódce w dniu 14 czerwca 2014 r., podczas gdy upłynie on najwcześniej z dniem 1 października 2021 r.;

2. błędną wykładnię art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym w jego aktualnym brzmieniu w związku z art. 9 k.p., a w konsekwencji niezastosowanie tej normy prawnej i przyjęcie, że przewidziany prawem okres zatrudnienia powódki na stanowisku adiunkta upłynął w dniu 14 czerwca 2014 r., podczas gdy upłynie on najwcześniej z dniem 1 października 2021 r.;

3. niewłaściwe zastosowanie art. XXVI ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. przepisy wprowadzające Kodeks cywilny w związku z art. 300 k.p., gdy do stosunku

pracy można stosować odpowiednio jedynie przepisy Kodeksu cywilnego, a nie innych ustaw z zakresu prawa prywatnego;

4. błędną wykładnię § 75 ust. 1 pkt 5 statutu Akademii [...] ustalonego uchwałą Senatu z dnia 27 czerwca 2013 r. w związku z art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym w jego aktualnym brzmieniu oraz art. 18 k.p. przez przyjęcie, że okres maksymalnie ośmioletniego zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby bez stopnia naukowego doktora habilitowanego liczy się tak samo dla osób zatrudnionych na tym stanowisku przed wejściem w życie nowelizacji ustawy i przed zmianą statutu, jak dla osób zatrudnionych w terminie późniejszym;

5. niewłaściwe zastosowanie § 116 ust. 2 statutu strony pozwanej obowiązującego w dniu 1 października 2004 r. w związku z art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym dla ustalenia maksymalnego okresu zatrudnienia powódki na stanowisku adiunkta bez stopnia naukowego doktora habilitowanego na dzień 15 czerwca 2014 r., kiedy to wobec nowego brzmienia art. 120 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i statutu pozwanej uczelni powódka nie miała możliwości złożenia wniosku o przedłużenie zatrudnienia na stanowisku adiunkta o okres trzech lat, na podstawie uchylonych postanowień statutu;

6. niewłaściwe zastosowanie art. 125 Prawa o szkolnictwie wyższym w związku z art. 30 § 4 k.p. przez przyjęcie, że w stosunku do powódki wystąpiła inna ważna przyczyna uzasadniająca rozwiązanie stosunku pracy nawiązanego na podstawie mianowania w postaci nieuzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w ustawowym terminie.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez przywrócenie do pracy u strony pozwanej na dotychczasowych warunkach.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że brak ustosunkowania się w statucie obowiązującym w pozwanej Akademii [...] od dnia 1 października 2013 r., do sytuacji prawnej osób zatrudnionych na stanowisku adiunkta nieposiadających stopnia naukowego doktora habilitowanego powoduje, że wszyscy pracownicy zatrudnieni na stanowiskach adiunktów, a nie będący doktorami habilitowanymi

mają osiem lat na uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego. Jest to niezależne od intencji ustawodawcy, ponieważ zgodnie z zasadami prawa pracy wątpliwości przy interpretacji danego przepisu należy rozstrzygnąć na korzyść pracownika. Pogląd ten prezentowany jest w doktrynie i w wyjaśnieniach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a bezpodstawnie nie został zaaprobowany przez Sądy obu instancji.

Strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o oddalenie skargi i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest uzasadniona. Zarzuty skargi kasacyjnej w zasadniczym stopniu sprowadzają się do zakwestionowania stanowiska Sądów obu instancji w zakresie przyjęcia, że w sprawie ma zastosowanie art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym w brzmieniu obowiązującym w dacie zatrudnienia skarżącej, nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego, na stanowisku adiunkta. Przepis ten stanowi, że okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nie mającej stopnia naukowego doktora habilitowanego nie powinien przekroczyć dziewięciu lat, chyba że statut uczelni określi dłuższy okres. Również przepis art. 120 wprowadzony w życie ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym kwestię okresu zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego, a także warunki skracania i przedłużania oraz zawieszania tych okresów pozostawił w gestii statutu uczelni. Odwołując się zatem do obowiązujących w okresie zatrudnienia skarżącej statutów, stwierdzić należy, że od dnia 1 września 2005 r. rektor uprawniony był do nawiązania stosunku pracy z osobą nieposiadającą stopnia naukowego doktora habilitowanego na podstawie umowy o pracę na czas określony nie dłuższy niż dziewięć lat, a wyjątkowo można było przedłużyć zatrudnienie na tym stanowisku na następne trzy i kolejne dwa lata. A zatem okres zatrudnienia skarżącej na stanowisku adiunkta do dnia 30 września 2013 r. mógł generalnie wynosić dziewięć lat, z możliwością jego dalszego przedłużenia na zasadach określonych w przepisach statutu pozwanej uczelni.

Do kolejnej zmiany regulacji prawnej dotyczącej okresu zatrudnienia nauczycieli akademickich nieposiadających odpowiedniego stopnia naukowego, doszło na skutek nowelizacji art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym dokonanej ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (dalej jako: nowelizacja z dnia 18 marca 2011 r.). Stosownie do treści tego przepisu w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2013 r., okres zatrudnienia na stanowisku asystenta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora oraz okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego, a także warunki skracania i przedłużania oraz zawieszania tych okresów określa statut, z tym że zatrudnianie na każdym z tych stanowisk osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora lub doktora habilitowanego nie może trwać dłużej niż osiem lat. Kolejna zmiana art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym miała miejsce od dnia 1 października 2014 r. na mocy ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2014 r., poz. 1198, dalej jako: nowelizacja z dnia 11 lipca 2014 r.). Nowelizacją z dnia 11 lipca 2014 r. do treści ust. 1 dodano ust. 2 stanowiący, że do okresu zatrudnienia nie wlicza się przerwy związanej z: 1) urlopem macierzyńskim, urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowym urlopem macierzyńskim, dodatkowym urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopem ojcowskim, urlopem rodzicielskim lub urlopem wychowawczym, udzielonych na zasadach określonych w kodeksie pracy; 2) pobieraniem zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego w związku z niezdolnością do pracy, w tym spowodowaną chorobą wymagającą rehabilitacji leczniczej. Ostatnia nowelizacja tego przepisu weszła w życie z dniem 2 stycznia 2016 r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1268, dalej jako: nowelizacja z dnia 24 lipca 2015 r.). Nowelizując z dniem 1 października 2013 r. treść art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym ustawodawca, nie określił jednak, od kiedy należy liczyć ośmioletni staż pracy nauczyciela akademickiego zatrudnionego na stanowisku asystenta bądź adiunkta w przypadku osób zatrudnionych na tych

stanowiskach przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej i nieposiadających wymaganego na tym stanowisku stopnia naukowego.

Nowelizacja z dnia 18 marca 2011 r., ustanawiając maksymalny ośmioletni okres zatrudnienia na stanowisku asystenta lub adiunkta dla osób nieposiadających wymaganego na tym stanowisku stopnia naukowego, w przeciwieństwie do art. 188 ust. 4 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, który nakazywał wliczać okresy mianowania i zatrudniania na stanowiskach asystenta i adiunkta przed wejściem w życie tej ustawy, nie zawierała przepisów przejściowych, które stanowiłyby od jakiej daty należy liczyć ten okres zatrudnienia. Ustawodawca nie zdecydował się na wprowadzenie regulacji zawartej w projekcie rządowym w art. 23 tej nowelizacji, zgodnie z którą okres zatrudnienia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na stanowisku asystenta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora oraz okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego zalicza się do okresu, o którym mowa w art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. W przypadku, gdyby okres zatrudnienia był dłuższy niż ten, o którym mowa w art. 120 ustawy w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, osoby, o jakich mowa w tym przepisie, mogą być zatrudnione na dotychczasowych stanowiskach nie dłużej niż dwa lata od dnia wejścia w życie ustawy. Ostatecznie treść art. 23 nowelizacji z dnia 18 marca 2011 r. stanowi, że osoba zatrudniona przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie mianowania albo umowy o pracę na czas nieokreślony pozostaje zatrudniona w tej samej formie stosunku pracy (ust. 1) oraz, że osoba zatrudniona przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie mianowania albo umowy o pracę na czas określony pozostaje zatrudniona na dotychczasowym stanowisku do czasu upływu okresu zatrudnienia wskazanego w akcie mianowania albo w umowie o pracę (ust. 2). Przepis ten przewiduje ponadto, że okres *vacatio legis* w przypadku art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym będzie wynosił dwa lata. Jednocześnie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w piśmie z dnia 23 stycznia 2012 r., będącym odpowiedzią na pismo European Trade Union Committee for Education z dnia 21 listopada 2011 r. zaprezentowało stanowisko, że okresy zatrudnienia nauczycieli akademickich na stanowisku asystenta oraz adiunkta przed dniem 1 października 2013 r. nie zostają

wliczone do określonego art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym ośmioletniego okresu zatrudnienia. Przepis art. 120 w znowelizowanej (nowelizacją z dnia 18 marca 2011 r.) postaci wchodzi w życie z dniem 1 października 2013 r., zatem ośmioletni okres liczy się od momentu wejścia w życie przepisu, czyli od dnia 1 października 2013 r. (por. odpowiedź Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na interpelację nr 2015, www.sejm.gov.pl). Identyczne stanowisko zostało wyrażone w piśmie z dnia 19 stycznia 2012 r. skierowanym do Prezesa Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP (MNiSW - DNS - WRK - 619 - 21149 -1/ZM/12).

Wobec powyższego, zgodzić należy się ze zdaniem skarżącej, zaprezentowanym w uzasadnieniu skargi, że pojawia się problem prawny dotyczący wykładni art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2013 r. oraz możliwości odpowiedniego skorzystania z reguł intertemporalnych określonych w art. 3 k.c. W tej kwestii w pierwszej kolejności skonstatować trzeba, iż zasada nieretroakcji wyrażona w art. 3 k.c. oznacza, że nowego prawa nie stosuje się do oceny zdarzeń prawnych i ich skutków, jeżeli miały miejsce i skończyły się przed jego wejściem w życie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014 r., V CSK 557/13, LEX nr 1523369). Wyjątek od tej zasady musi wynikać z brzmienia nowego prawa, lub - jak stanowi art. 3 k.c. - jego celu. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie konsekwentnie przyjmuje bowiem, że przepis art. 3 k.c. ma zastosowanie w sprawach z zakresu prawa pracy (por. uchwałę Sądu Najwyższego: z dnia 27 lipca 1989 r., III PZP 33/89, OSNC 1990 nr 7-8, poz. 94; z dnia 9 czerwca 2004 r., I PZP 2/04, OSNP 2004 nr 23, poz. 396; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1975 r., I PZ 7/75, OSNC 1976 nr 1, poz. 17 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2014 r., I PK 43/14, LEX nr 1628906 i powołane tam orzecznictwo). W przypadku skarżącej, minimalny dziewięcioletni okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta, nawiązanego pod rządami ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym i obowiązującego wówczas art. 88 ust. 2 tej ustawy, nie zakończył się przed dniem wejścia w życie art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą. Okres ten upłynął z dniem 14 czerwca 2014 r., kiedy statut pozwanej uczelni nie zawierał odrębnego uregulowania w stosunku do nauczycieli akademickich, których

zatrudnienie trwało w dniu 1 października 2013 r. Nie oznacza to jednak, że ośmioletni okres zatrudnienia skarżącej na stanowisku adiunkta ma być liczony przy uwzględnieniu okresu, mającego miejsce przed dniem 1 października 2013 r., ani że okres jej zatrudnienia na stanowisku adiunkta powinien trwać dziewięć lat zgodnie z treścią art. 88 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym.

Wskazać należy, że zasadniczym celem tak długiego okresu *vacatio legis*, ustanowionego w ustawie nowelizującej z dnia 18 marca 2011 r. dla art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym, było umożliwienie wyższym uczelniom uregulowania kwestii okresu zatrudnienia na stanowisku asystenta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora oraz okresu zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego, a także warunków skracania i przedłużania oraz zawieszania tych okresów w statucie. Ustawa wprowadziła jedynie wymóg, aby ten okres zatrudnienia nie przekraczał ośmiu lat. Dlatego też do dnia 1 października 2013 r. w ramach posiadanej autonomii strona pozwana zobligowana była dostosować statut do wymagań wprowadzonych w art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym. Natomiast § 75 ust. 5 statutu pozwanej Akademii, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2013 r., stanowi wyłącznie, że rektor nawiązuje stosunek pracy na stanowisku adiunkta z osobą nie mającą stopnia naukowego doktora habilitowanego na podstawie umowy o pracę na czas określony nie dłuższy niż osiem lat. Oznacza to, że okres zatrudnienia skarżącej na stanowisku adiunkta powinien trwać do dnia 30 września 2021 r. bowiem w tej dacie upłynie ośmioletni okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym, a statut nie zawiera odrębnego uregulowania w stosunku do osób zatrudnionych przed dniem 1 października 2013 r. W doktrynie prezentowany jest jednolity pogląd, że skoro uczelniom wyższym pozostawiono autonomię kształtowania okresów pozwalających na uzyskanie tytułu naukowego doktora lub doktora habilitowanego, to okres zatrudnienia powinien być liczony na nowo, to jest nie powinno się uwzględniać okresów zatrudnienia na stanowisku asystenta czy adiunkta przypadających przed dniem 1 października 2013 r. (por. Walerian Sanetra, Prawo o szkolnictwie wyższym, LEX 2013; Hubert Izdebski, Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz, Wydanie II, LEX 2015; Tadeusz

Kuczyński, Akademyckie prawo pracy pod redakcją naukową Krzysztofa W. Barana, Wolters Kluwer, Warszawa 2015, str. 98-102).

Skoro w stosunku do skarżącej nie mają zastosowania art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym oraz § 116 ust. 2 statutu pozwanej uczelni obowiązujące w dacie zatrudnienia jej na stanowisku adiunkta, to nie zachodzą ważne przyczyny uzasadniające rozwiązanie stosunku pracy na podstawie art. 125 Prawa szkolnictwie wyższym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 r., III PK 46/10, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 114 oraz z dnia 6 września 2011 r., II PK 33/11, OSNP 2012 nr 19-20, poz. 241 z glosą A. Bocheńskiej).

Z powyżej przedstawionych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

kc